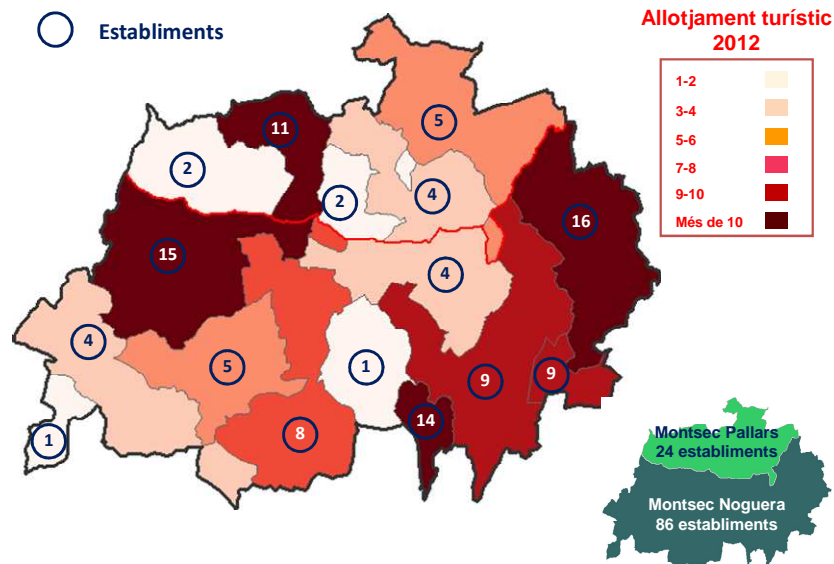

Diagnosi sobre l'allotjament turístic a la zona del Montsec

L'empenta turística de la zona del Montsec es comprova amb el progressiu increment del nombre d'establiments d'allotjament turístic, doncs s'ha passat dels 47 existents l'any 2001 als 110 de l'actualitat, incloent les diverses modalitats d'allotjament. En poc més de 10 anys el nombre d'establiments s'ha multiplicat per dos. Cal remarcar que el nombre d'establiments és superior al d'emprenedors, ja que n'hi ha alguns amb dos o més establiments. Fet aquest aclariment, s'ha de concloure que hi ha hagut una aposta important pel sector turístic.

Un fet destacable és que tots els municipis tenen avui en dia algun establiment d'allotjament turístic, cosa que no passava pocs anys enrere. La dispersió territorial encara es fa més palesa quan es passa del nivell municipal al de nucli de població. A la zona del Montsec hi ha unes 120 entitats de població habitades, la gran majoria petits nuclis urbans i algun poblament disseminat. Es comprova que en 45 d'aquestes entitats de població hi ha algun establiment d'allotjament turístic. Ben cert que n'hi podria haver més, però 45 pobles amb activitat turística ja és una xifra important.

Establiments d'allotjament turístic per municipis 2012

Font: Elaboració pròpia

El conjunt d'establiments suposen un total de 3.250 places, calculades de manera aproximada: 2 places per habitació a l'hosteleria, 2,5 persones per punt d'acampada als càmpings, 6 places de mitjana per apartament turístic. 3.250 places d'allotjament turístic és una xifra molt modesta comparada amb les de les principals destinacions turístiques del país, però és una xifra gens

negligible. En un moment d'ocupació plena, la població de l'àrea del Montsec s'incrementaria en un 25%, però en alguns municipis la capacitat turística és duplica i fins i tot triplica la població resident. El nombre de places d'allotjament es veu molt reforçat per la presència de tres càmpings, que aporten el 36,8% del total de places, i diverses instal·lacions juvenils, que n'aporten un altre 28,0%. Els 19 establiments d'hosteleria aporten un 19,1% de les places i entre el turisme rural i els apartaments turístics, un altre 16,1%, un percentatge moderat malgrat que és la modalitat més estesa.

Establiments i places d'allotjament turístic 2012

Modalitat	Nombre establiments	Places		Grandària mitjana
		Nombre	%	
Hosteleria	19	622	19,1	33
Càmpings	3	1.197	36,8	399
Turisme rural	43	330	10,2	8
Apartaments turístics	32	192	5,9	6
Albergs i cases de colònies	13	909	28,0	70
Total	110	3.250	100,0	30

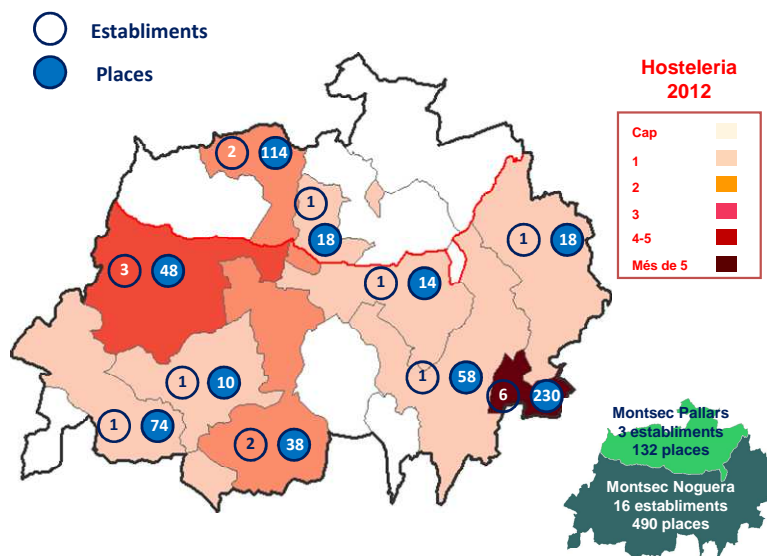
Font: Elaboració pròpia

La majoria d'establiments són de dimensions molt modestes i de gestió estrictament familiar. La grandària mitjana és de 30 places per establiment, combinant totes les modalitats.

La modesta implantació de l'hosteleria

Un sector turístic fort necessita un sector d'hosteleria ben desenvolupat. El turisme rural és important econòmicament i té derivacions positives cap a la preservació de les activitat agràries i el patrimoni arquitectònic tradicional, però la capacitat d'acollida del territori es basarà molt en la capacitat del seu sector hotelier, totes les categories incloses.

Distribució dels establiments d'hosteleria per municipis 2012

Font: Elaboració pròpia

Amb 19 establiments, unes 622 places i una grandària mitjana de 33 places per establiment, l'hosteleria del Montsec té unes dimensions modestes i no ha tingut un procés d'expansió similar al del turisme rural. L'oferta es troba repartida entre 10 municipis, amb una concentració important a Ponts, nucli amb una economia molt vinculada a la carretera.

Ara per ara hi ha pocs establiments de dimensions grans (a l'escala del Montsec) que puguin acollir autocars sencers. Val a dir que si no hi ha més oferta és, sens dubte, perquè no s'havia detectat una demanda prèvia que esperonés les iniciatives. Però això hauria de començar a canviar. L'obertura del COU ha evidenciat que el territori no té capacitat d'acolliment del nombrós públic que atreu aquest equipament dinamitzador.

La majoria dels establiments de la zona del Montsec se situen a la banda baixa de la classificació per categories. Però això també està canviant. Ara hi ha tres hotels de tres estrelles, quan pocs anys enrere no n'hi havia cap. De tota manera, la lluita per la qualitat no es planteja tant al nivell del nombre d'estrelles sinó del bon servei i de la fidelització de la clientela.

Categoria i capacitat dels establiments d'hosteleria 2012

Categoria	Establiments	Places		Capacitat mitjana
		Nombre	%	
H***	3	192	30,9	64,0
H**	4	134	21,5	33,5
HA*	1	16	2,6	16,0
P	11	280	45,0	25,5
	19	622	100,0	32,7

Font: Elaboració pròpia

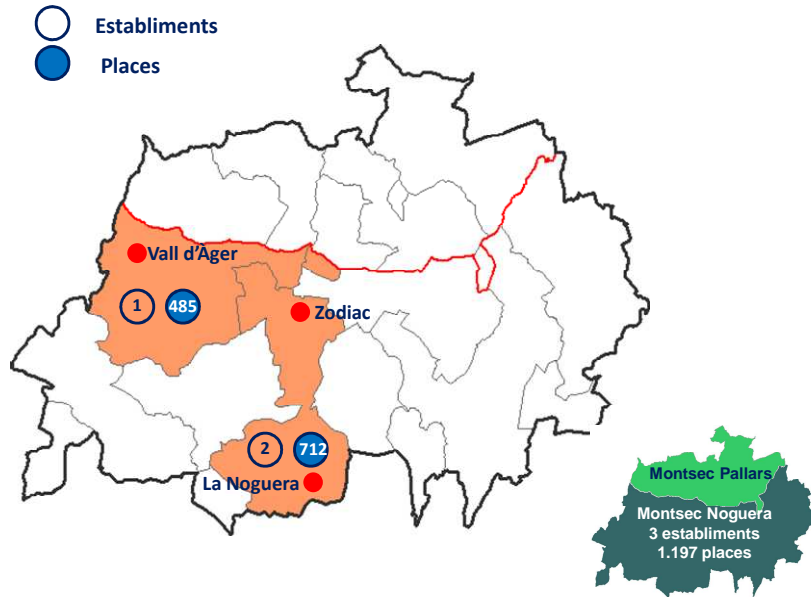
Pocs càmpings però amb un paper molt actiu

El nombre de càmpings no ha canviat: trenta anys enrere n'hi havia tres i ara n'hi continua havent tres, encara que no són els mateixos, amb una excepció. D'un manera una mica sorprenent, l'increment del turisme no s'ha traduït en un increment paral·lel del nombre de càmpings, encara que sí de la seva capacitat. Els càmpings de la zona del Montsec tenen un paper molt actiu, no solament com a punts d'allotjament sinó també com a focus de tot tipus d'activitats: vol lliure, esports nàutics, aficionats a l'astronomia, etc.

Com ja s'ha dit, els càmpings concentren una part important del total d'oferta d'allotjament turístic, concretament un 36,8%. També hi ha diversos campaments juvenils, llocs d'acampada gestionats per associacions juvenils, bàsicament entorn de l'embassament de Camarasa, però funcionen solament a l'estiu i van destinats exclusivament a públic infantil i juvenil.

La zona del Montsec té capacitat per acollir algun càmping més. És un tipus d'iniciativa més complexa que l'obertura d'un establiment de turisme rural o un apartament turístic, però pot acollir molta més gent. És un tipus d'allotjament molt adequat per al tipus de visitants del Montsec: excursionistes, escaladors, practicants de vol lliure o d'esports nàutics, etc.

Distribució dels càmpings per municipis 2012

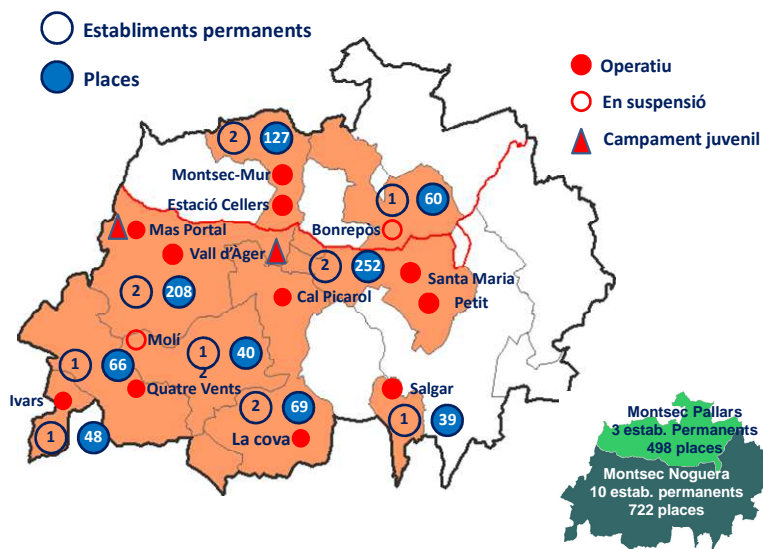

Font: Elaboració pròpia

Les instal·lacions juvenils

A la zona del Montsec hi ha actualment 13 instal·lacions juvenils, a més de 4 campaments juvenils que funcionen solament a l'estiu. Ara hi ha més instal·lacions que uns anys enrere i també són més versàtils: temps enrere eren instal·lacions destinades exclusivament a un públic infantil i juvenil però poc a poc s'han anat convertint en allotjaments turístics oberts també a un públic familiar. Amb 909 places en total, representen un 28% de l'oferta d'allotjament turístic, però amb la salvetat de que hi ha alguna instal·lació que no està realment operativa a data actual.

Distribució de les instal·lacions juvenils per municipis 2012

Font: Elaboració pròpia

Les sinergies amb altres activitats productives

Els allotjaments turístics de la zona del Montsec viuen immersos en un territori que ofereix moltes possibilitats. Hi ha moltes coses a veure i moltes coses a fer. Això ha permès l'emergència d'un sector de serveis turístics cada cop més potent i amb activitats molts diverses: vol lliure, caiac, senderisme, BTT, cavalls, turisme cultural, etc. Hi ha equipaments dinamitzadors, el més emblemàtic el Centre d'Observació de l'Univers, i elements del patrimoni arquitectònic a visitar.

Ja existeix una col·laboració important entre allotjament turístic, restauració, empreses de turisme actiu i gestors d'equipaments i de patrimoni visitable però, encara s'ha d'avançar més en coordinació i en preparar l'oferta conjunta del territori.

La lluita per reduir l'estacionalitat i augmentar el grau d'ocupació

La rendibilitat dels allotjaments turístics necessita un nivell d'ocupació més elevat que la mitjana actual. L'estacionalitat és important, estius i caps de setmana, malgrat que els principals atractius del territori estan disponibles la major part de l'any. Cada cop serà més necessari integrar-se en xarxes amb establiments de territoris propers per veure d'allargar la temporada, com podria ser portar esquiadors a visitar el COU o altres atractius del Montsec en ple hivern.

La comercialització i l'abast de la demanda: atreure més gent i de més lluny

El boca a boca continua sent una bona manera de donar a conèixer el Montsec i atreure visitants, però les noves tecnologies de comunicació creen noves oportunitats que ja s'estan aprofitant, però no amb la intensitat que es podria i que caldria. S'ha d'aconseguir que tot el món sàpiga que el Montsec és un veritable paradís per la qualitat del cel nocturn, que és un lloc idoni per l'escalada més tècnica, que és una joia des de la perspectiva geològica, que si pot fer vol lliure com en cap altre lloc, que s'hi poden fer esports aquàtics, veure ocells i visitar castells i esglésies.

Per una banda s'ha d'anar a un major abast territorial de la demanda, i en aquest sentit el domini de les noves tecnologies i dels nous mètodes de comercialització es fonamental, i també s'ha de captar segments de clientela específics que puguin trobar al Montsec allò que els mou a viatjar.

La crisi i la competència creixent

La crisi econòmica ha arribat també al Montsec, però s'ha de fer el possible per convertir aquesta amenaça en una oportunitat de futur. Hi ha una tornada al turisme de proximitat que no necessita agafar avions i fer mils de kms per trobar racons encisadors. Està bé anar a buscar visitants més lluny, però no s'ha d'oblidar que les àrees més urbanitzades de Catalunya són una font enorme de visitants potencials.

Incorporar de manera decidida la proposta de turisme sostenible

Una bona part dels atractius de la zona del Montsec es basen en el seu patrimoni natural i en la possibilitat d'inserir-se en la natura per desenvolupar-hi activitats de tot ordre. En aquest sentit, es troben a faltar més establiments d'allotjament turístic que hagin aconseguit algun tipus de

certificació de qualitat ambiental. La sostenibilitat i l'ecoturisme haurien de servir més com marc orientador del sector turístic del Montsec

El recolzament per part de les administracions

El Montsec és una part especialment feble del món rural català. Un territori gran, poc poblat i envellit, però ple de potencialitats, i no des d'una perspectiva teòrica sinó confirmada pel reguitzell d'iniciatives empresarials, sempre petites iniciatives, que han anat succeint-se en els darrers temps.

La creació del Consorci del Montsec sortia d'aquesta premissa: una empenta del sector públic adreçada a mobilitzar la iniciativa privada. L'empremta del Consorci ha estat fonamentalment el Parc Astronòmic del Montsec, que ha portat molta gent al territori els dos darrers anys. Això ha tingut una incidència positiva en el sector turístic, però molt per sota de la que podria arribar a tenir. Cal remarcar, també, que no tot el territori se n'ha pogut beneficiar, per raons de distància.

En qualsevol cas, el recolzament per part de les administracions ha de continuar en el futur proper, però sempre buscant la complicitat, fins i tot econòmica, de la iniciativa privada. Hi ha molt camp per córrer.

Els atractius del territori

El territori del Montsec està ple d'atractius, de recursos turístics, però pocs es poden considerar productes turístics consolidats. Aquest hauria de ser el punt central de la trobada. En quins productes turístics s'ha de recolzar la promoció turística del Montsec? En que es basa la capacitat real d'atracció del Montsec, des de l'òptica dels empresaris de turisme rural?

I un cop clar quins són els productes turístics estratègics, s'ha de veure en quina situació es troben, quines millores s'hauran de fer de cara al seu aprofitament integral. Que caldrà fer per augmentar la seva visibilitat.

I la resta de recursos turístics? El Montsec també està fet de moltes petites coses que sumades donen un territori ric i atractiu. La fórmula proposada es alguns productes turístics estratègics que abastin la pluralitat d'un territori extens, i molts recursos turístics que s'han de convertir en productes turístics incorporant-los en rutes ben dissenyades i atractives.

DAFO DEL SECTOR DE L'ALLOTJAMENT TURÍSTIC DEL MONTSEC

F ortaleses	D ebilitats
Hi ha un teixit empresarial relativament important	Poca visibilitat dels principals productes turístics
Un territori amb una combinació dosificada d'atractius: natura, aventura, patrimoni cultural, als que s'ha afegit darrerament la qualitat del cel nocturn	Poc aprofitament de les noves tecnologies de comunicació
La millora de les vies de comunicacions ha trencat amb la dificultat d'accés secular	Poca de coordinació de l'allotjament turístic i amb la resta del sector turístic
	Infraestructura poc desenvolupada (camins, senyalitzacions, etc.)

O portunitats
Aprofitar la crisi per potenciar el turisme de proximitat
Aprofitar les noves tecnologies per augmentar l'abast territorial de la clientela
Aprofitar les possibilitats com a destí turístic d'astronomia i del coneixement
La declaració de parc natural donaria un gran impuls al coneixement del Montsec

A menaces
Competència amb altres zones del Pre-Pirineu més properes a l'àrea de Barcelona i que disposen d'altres atractius similars

	F	D
O	Objectiu Millorar qualitativament i quantitativament l'oferta d'allotjament turístic	
	Recomanacions a la iniciativa privada Més iniciativa empresarial: encara hi caben més establiments d'allotjament turístic. Millorar la professionalització i la qualitat Més coordinació amb el conjunt del sector turístic	
	Actuacions públiques Millora i consolidació dels productes turístics i promoció turística Impulsar la coordinació de tot el sector turístic	